

Fremmede Universiteter.

I. Efterretninger om det norske Universitet.

De nedenstaaende Efterretninger om Frederiks-Universitetet i Kristiania slutte sig aldeles til det i „Akademiske Tidender“ IV B. S. 50—103 meddelte korte og skitserede Overblik over det norske Universitets Indretning og hele Virksomhed fra dets Oprettelse indtil det daværende Tidspunkt (1834), sammenholdt med Tilstanden ved vort eget Universitet. I det derfor her om alle væsentlige Punkter kan henvises til hvad paa hint Sted er meddelt, skulle alene de vigtigste af de senere foregaaede Forandringer angives og de flere der meddelte Tabeller fortsættes igennem det senere forløbne Tidsrum.

Efterretningerne ere øfte af samme Kilde som hine, nemlig de „norske Universitets- og Skole-Annaler“, hvis første Række er afsluttet i 3 Bind, 1834—40, og af hvis anden Række ere udgivne 3 Bind af Overlærer H. J. Thue, og til Datum 3 Hefter af A. de Binde af Kandidat M. Nissen.

Det er i det Hele taget kun meget faa Forandringer som ere skete i de tidligere Bestemmelser hvorefter Frederiks-Universitetet har virket, og dette er saaledes vedblevet at have det selv samme Tilnit som det Kjøbenhavnske, efter hvis Mønster det i sin Tid blev oprettet. Det er først i den allersjæreste Tid, nemlig i 1815, at nogle væsentligere Forandringer i Grundtætsen af 1824 ere foretagne; men selv disse — der nedenfor skulle blive meddelte i Sammenhæng, efterat de øvrige Efterretninger ere gennemgaaede — ere tildels de samme som nu ogsaa ved vort Universitet ere eller ville blive indførte, eller saadanne hvorved Dverensstemmelsen mellem begge Universiteter vil blive endnu større end hidtil.

Hvad Lærerbefættningen ved Universitetet angaaer, da vil af nedenstaaende — i Lighed med den der i forr. Aarg. blev meddelt for Kjøbenhavns Universitet udarbejdede — tabellariske Oversigt erholdes fuldstændig Oplysning om, hvilke Lærere der siden dets Oprettelse og indtil Udgangen af 1846 have været ansatte og i hvilke Lærefag, naar Enhver er bleven udnævnt og naar igjen frattraadt, samt hvilke der ved Aarets Udgang endnu vare ved Universitetet. Oversigten udviser, at ialt 60 Lærere have været ansatte, heri indbefattede Tvende som ikke modtog den tilbudne Ansættelse (Krog-Meier, Professor i Kjøbenhavn og Assessor Krog, forhen i samme Stilling) og to Andre hvoraf den Eine (Falk) blev beforsdret, den Anden (Bull) døde forinden Tiltrædelsen. Der have været i hele Tidsrummet 7 Ansættelser i det gudsvidenskabelige Fakultet, heri dog 2 af de nylig anførte, altsaa egentlig kun 5, eller 4 omtrent hvert 7de Aar, 14 i det retsvidenskabelige, eller ligeledes med Fradrag af 2 egentlig 12, eller 1 omtrent hvert 3die Aar, 9 i det lægevidenskabelige, eller 1 omtrent hvert 4de Aar, og 30 i det filosofiske Fakultet, eller 1 for hvert 1½ Aar.

Af det hele Antal ere ved Døden afsaaede	11
befordrede til andre Embeder	12
entledigede	7
som ikke modtog Posten	2
endnu i Embedet	28

60

Af de 12 til andre Embeder befordrede vare de 7 Retsmand, 1 Theolog, 4 i det filosofiske Fakultet.

Samtlige ansatte Lærere, saavidt vides ogsaa de oprindelige, have været Nordmand, med meget faa Undtagelser, navnlig af to Danste, Lektor Dahl og Prof. Møller, og en Tysker, Lektor Scheerer, som endnu er ansat i Hørgvidenskaben. Af de oprindelige Lærere ere endnu tre tilbage, Professorene Keyser, Skjelderup og Hansteen.

Overfigt over Lærerpersonalet ved Universitetet og Af- og Tilgang i samme fra Oprettelsen indtil Udgangen af 1846.

Ansatte Lærere.	Afdøgnelsens Datum.		Videnskabsfag.	Senere afsaaet	endnu ved Universitetet.
	Lektor (Docent, konstitueret).	Professor.			
Professor N. Tresschow			Grundvidensf.	bfd. 18/11 1814	
Prof. G. Sverdrup			{ Graff, senere Grundvidensf.	entf. 25/3 1841	
Prof. J. Rathke		16/1 1813	Dyrvidenskab	entf. 19/3 1845	
Overl. S. Nasmussen			Mathematik	bfd. 11/10 1825	
Overl. L. Stoud-Platou			Historie, Land- og Statskundf.	bfd. 16/9 1825 { død 30/11 1833	
Sekretar N. Kall		24/3 1813	Retsvidenskab	bfd. før Tiltr.	
Overl. J. Krumm (Keyser)		24/3 1813	Naturlære		Keyser
Prof. M. Skjelderup		5/6 1813	Lægevidenskab		Skjelderup.
(Prof. P. Krog-Meier)			Gudsvidensf.	untflog sig	
Adjunkt S. B. Hersted	16/1 1813		Gudsvidensf.	død 12/9 1836	
(Assessor C. Krogh)			Retsvidenskab	untflog sig	
Justr. C. A. Diriks		3/6 1814	Retsvidenskab	bfd. 18/11 1814	
Prof. N. B. Sørensen			Lægevidenskab	entf. 11/8 1840	
Prof. M. A. Thulstrup			Lægevidenskab	død 18/5 1844	
Lic. Med. C. Smith			Plantevidensf.	død 22/9 1816	
J. Esmark		19/7 1814	Hjergværksf.	død 26/1 1839	
Adjunkt C. Hansteen	24/3 1813	4/3 1816	Sjimmellære		Hansteen.
Advokat J. A. Hjelm	9/2 1815		Retsvidenskab	entf. 23/3 1816	
	Docent				
Assessor L. Lange		23/3 1816	Retsvidenskab	bfd. 14/10 1825	
C. E. Steenbloch		14/6 1816	Historie	død 31/10 1836	
M. N. Dry	16/3 1815	5/8 1816	Kransf Sprog	entf. 23/10 1822	
Gudskaad. S. J. Stenersen	3/6 1814	12/2 1818	Gudsvidensf.	død 17/4 1835	
Gudskaad. F. V. J. Dahl (Danst)	6/1 1816		Grundvidensf.	entf. 12/8 1817	
Retskaad. H. Steenbuch	23/3 1816	12/2 1818	Retsvidenskab	død 11/10 1839	
Overl. M. N. Flor	3/7 1817		Plantevidensf.	død 24/2 1820	
G. Fougner-Lundh	25/10 1814	1/11 1822	Land- o. Stats- hush. o. Teknol.	død 11/7 1836	
Dr. Med. F. Holst		19/1 1824	Lægevidenskab		Holst.
C. B. Bugge	2/12 1820	11/10 1825	Latinsk Splrd.	bfd. 13/4 1833	
C. A. Holmboe	1/11 1822	11/10 1825	østerr. Splrd.		Holmboe.
Adjunkt P. M. Møller (Danst)	11/8 1826	10/7 1828	Grundvidensf.	entf. 29/11 1830	
J. Møsfell	7/10 1822	5/4 1834	Engelsk, Ital. o. Fransk.		Møsfell.
C. B. Hjelm	11/9 1824	5/4 1834	Retsvidenskab	bfd. 19/4 1843	
	konst.				
B. M. Holmboe	4/2 1826	5/4 1834	Mathematik		Holmboe.
Retskaad. C. Arntzen	4/2 1826		Retsvidenskab	bfd. 27/11 1827	
	konst. Docent				
B. M. Keilbau	11/8 1826	5/4 1834	Hørgvidensf.		Keilbau.
Kand. Philos. N. S. Abel	16/2 1828		Mathematik	død 6/4 1829	
	konst. Docent				

Ansatte Lærere.	Afdvøvelsens Datum.		Videnskabsafg.	senere afgaaet	endnu ved Universitetet.
	Lektor (Docent, konstitueret).	Profesor.			
Retskand. J. Stang.....	19/9 1829 konstitueret, 1831 Lekt.	Retsvidenskab	bfd. 27/11 1834	
Cognepr. C. R. Keyser...	26/8 1836	Gudsvidensf.	bfd. 28/2 1846	
Dr. Med. C. Heiberg.....	10/7 1828	21/9 1836	Lægevidenskab	Hetberg.
Kapellan A. C. Bull.....	2/3 1837	Gudsvidensf.	død 20/4 1837	
M. R. Blytt.....	29/11 1828	6/5 1837	Plantevidensf.	Blytt.
J. R. Keyser.....	29/1 1828 konstitueret, 1829 Lekt.	6/5 1837	Historie og Statskundskab	Keyser.
F. L. Bibe.....	4/6 1831	22/1 1838	Græsk Sptrd.	Bibe.
Retskand. U. A. Motzfeldt	9/2 1829	7/2 1839	Retsvidenskab	bfd. 8/8 1842	
Kand. Theol. J. B. Dietrichson	21/12 1832 konstitueret, 5/3 1834 Lekt.	6/4 1839	Gudsvidensf.	Dietrichson.
Lektor C. Voed.....	15/7 1840	Lægevidenskab	C. Voed.
Kand. Mag. L. C. M. Aubert	20/7 1833 konst. 11/6 1834 Lekt.	11/8 1840	Latin	Aubert.
Kand. Jur. A. M. Schweigaard	13/5 1835	11/8 1840	{ Statshush. o. Statskundsf.	Schweigaard.
Retskand. P. A. Munch..	6/5 1837	16/10 1841	Historie	Munch.
Cognepr. J. M. P. Kaurin	29/10 1837	28/6 1843	Gudsvidensf.	Kaurin.
Kand. Phil. M. C. J. Thaulov	20/2 1839	10/7 1844	Stilsvidensf.	Thaulov.
Korpsl. Lic. Med. A. C. Conradi.....	15/3 1841	29/11 1845	Lægevidenskab	Conradi.
Studios. J. S. Velhaven.	14/11 1840 konstitudret, 19/4 1843 Lekt.	11/8 1846	Grundvidensf.	Velhaven.
Retskand. G. F. Hallager.	8/5 1841	Retsvidenskab	Hallager.
Retskand. P. F. Collet...	8/5 1841	Retsvidenskab	Collet.
Dr. Phil. fra Berlin C. J. A. T. Scheerer.....	1/7 1841	Bjergvidensf.	Scheerer.
Retskand. J. C. Stoud-Platou	28/6 1843	Retsvidenskab	Platou.
Gubskand. M. J. Monrab	7/6 1845	Grundvidensf.	Monrab.
Korpslæge Dr. F. C. Faye	17/1 1846	Lægevidenskab	Faye.
Berglæge C. B. Voed....	28/3 1846	Lægevidenskab	B. Voed.

Alf de nuværende 28 Lærere høre til det gudsvidenskabelige Fakultet 2 Profesorer, hvorhos en tredie Lærestol ved Aarets Udgang var ledig, til det retslige 1 Profesor og 3 Lektorer, den førstnævnte i Statshusholdning og Statskundskab, hvilke Lærefag ifølge en kongelig Beslutning af 26de Marts 1840 ere henlagte til dette Fakultet, til det læge-dommelige 5 Profesorer og 2 Lektorer, til det filosofiske Fakultet 13 Profesorer og 2 Lektorer, og henstod derhos ved Aarets Udgang en Lærestol ledig, i Dyrvidenskab, for hvis Opnaaelse Kand. Philos. H. Rasch havde erholdt Tilladelse til at holde de sædvanlige Prøveforelæsninger, men endnu ikke aflagt denne Prøve.

Regnes de to ledige Poster med, er saaledes det hele nuværende Personale 30 Lærere, nemlig 21 Profesorer, 9 Lektorer, fordelte paa de 4 Fakulteter med 3, 4, 7, 16. Læreroposterne i det lægevidenskabelige Fakultet, som tidligere kun vare 4 eller 5, ere saaledes nu forøgede til 7. Læreroposterne i det filosofiske Fakultet ere følgende: i Grundvidenskab 2, i Historie og Statskundskab samt Oldnorsk og Oldsager 2, i græsk, latin og østerlandsk Sproglerdom 3, i Fransk, Engelsk og Italiensk 1, i Matematik og Him-mellære 2, i Physik 1, i Stilsvidenskab 1, i Mineralogi og Bjergvidenskab 2, i Plantevidenskab 1, i Dyrvidenskab 1. Angaaende Lærestolene i dette Fakultet er at mærke en kongelig Beslutning af 7de Februar 1839, hvorved bestemtes Oprettelsen af en anden Lærerspost i Grundvidenskab, og en anden af 11te Septbr. f. A. betræffende Fordelingen af Forretningerne mellem de tvende Lærersposter i Mineralogi og Bjergvidenskab.

Sædvanligen ansættes, ligesom hos os, de ny Lærere først som Lektorer og rykke senere op til Profesorer. Ved en kongl. Beslutning af 23de Novbr. 1839 er i denne Henseende bestemt, at Læreroposterne ved Universitetet, naar de ere ledige, paa sædvanlig Maade skulle averteres vakante, forinden underdanigst Foredrag skeer om deres Besættelse, dog saaledes, hvad Professorembederne angaaer, at det, naar et saadant er ledigt, bliver at afgjøre, om i Anledning heraf et Professorembede i en vis Videnskab skal kundgjøres ledigt,

eller en Lektor til Professore optræde, da i sidstnævnte Fald Kundgjørelsen om at Professoreforembudet er ledigt vil bortfalde.

I den seneste Tid er det bleven almindeligt, at Besættelserne ikke ske uden efter en aflagt Prøve, bestaaende af 3 Prøveforelæsninger holdte for dertil udnævnte Censorer. Dette har paa 1 Undtagelse nær fundet Sted ved de 7 seneste Ansættelser i de retsvidenskabelige, lægelige og filosofiske Fakulteter, skjønt Udgifveren iøvrigt ikke i Annalerne har kunnet finde nogen almindelig Bestemmelse herom.

I Aaret 1838 indgave tvende af det filosofiske Fakultets Professore et Forslag om, at der paa Universitetsbudgettet maatte opføres en Sum af 2500 Spd. aarlig for dermed at understøtte og lønne et Antal af udmærkede Studerende som efter nærmere tagende Bestemmelse kunde adjungeres de forskjellige Discipliner i det filosofiske Fakultet, fornemmelig dem i hvilke de fleste Examina holdes, og hvori for Tiden kun en Lærer er ordentlig ansat; til dette af Fakultetet indstændigen anbefalede Forslag sluttede sig ligeledes det theologiske Fakultet, som ønskede at der maatte anvendes 250 Spd. til en theologisk Kandidat i lige Mjæed. Efterat dette Forslag, varmt understøttet af det akademiske Kollegium, af Prokansleren og af Undervisningsdepartementet, var bleven Stortinget forelagt, bevilgedes for den da forestaaende Budgetstermin 1839—42 1500 Spd. aarlig i det anførte Mjæed. Siden den Tid have flere saadanne Stipendiater (eller Adjunker), der ønske yderligere at uddanne sig for et eller andet Videnskabsfag, været antagne i det ommeldte Fakultet, hver med Gage eller Stipendium af 200—300 Spd., i 1846 (ifølge den norske Hof- og Statskalender) 7, nemlig:

- Kand. Jur. Langberg i Physik og anvendt Mathematik,
- Philos. Esmark i Dyrvidenskab,
- — Unger i oldnordisk Sprogkærdom,
- — og Konservator Rasmussen i Dyrvidenskab,
- — Lund i Plantelære,
- Theol. Brock i østerlandsk Sprogkærdom,
- Jur. Aschehoug i Statskundskab og Statshusholdning.

De have den Forpligtelse, naar de dertil i vedkommende Professorens Sygdom eller andet Forfald konstitueres, at holde Forelæsninger eller deltage i Examina paa deres Vegne, hvorpaa flere Exempler i Annalerne forekomme, men holde ellers ikke Forelæsninger.

Hvad Professorenes Forelæsninger angaaer, da er det allerede i forr. Aarg. S. 252 f. bemærket, at disse for et enkelt Halvaar (første Halvaar 1844) udgjorde i Totalt antal 55 og det ugentlige Timeantal 168, hvilket var omtrent det Halve mod Antallet i Kjøbenhavn og endnu meget mindre end ved de fleste tyske Universiteter. Omtrent det samme Antal af Forelæsninger og ugentlige Timer vil ogsaa findes for det første Halvaar af 1846 og kan sikkert antages for det sædvanlige.

I almindelighed læse Professorene 6 ugentlige Timer i en eller to Forelæsninger, undertiden 1 eller 2 Timer derover, sjelden mere; enkelte Professore i det filosofiske Fakultet have læst i et ringere Timeantal. Hvorvidt der gjøres nogen Forskel paa private eller offentlige Forelæsninger, saaledes som hos os, og hvorvidt der gives Honorar for de førstnævnte og i saa Fald om dets Størrelse m. m., derom findes aldeles ingen Oplysning i de norske Annaler. Kun paa et Par enkelte Steder forekommer Udtrykket „privat“ og „offentlig“ Forelæsning, men uden at deraf Noget i saa Henseende oplyses.

Hvad angaaer Tilhørernes Antal, hvorom Annalerne meddele nøjagtig Oplysning for hver enkelt Forelæsning, da synes dette tidligere at have været betydeligt større end i de sidste to Aar. I Aarene 1841 og 42 var ved de gudsvidenskabelige Forelæsninger Antallet respekt. mellem 25 og 40 og mellem 20 og 40, men i 1845 og 46 mellem 6 og 18 og 9 og 28; ved de retsvidenskabelige i de to første Aar mellem 20 og 60 og 20 og 50, i de to sidste resp. mellem 6 og 20 og kun ved en Forelæsning 60—80, og mellem 4 og 30 og ved en Forelæsning 40; ved de lægevidenskabelige i 1841 og 42 mellem 15 og 50 (ved flere Forelæsninger 40—50) og 20 og 60, men i 1845 og 46 kun mellem 10 og 30 og mellem 10 og 50 (de fleste 20—30). Ved Forelæsningerne i det filosofiske Fakultet har Antallet i almindelighed været dels mellem 10 og 20 eller 30, dels ofte under 10, men dog ved enkelte Forelæs-

ninger, især de til anden Examen forberedende, langt højere, nemlig over 60, 70 eller 80; men ogsaa disse Marima have været flere og større i Aarene 1841 og 42, end i 1845 og 46. Af samtlige Forelæsninger have ingen været saa talrigt besøgte, som de af Prof. Thaulov holdte over Skilskæren, hvor Antallet er steget, i 1841 og 42 til 83, 86 og 90, i 1845 og 46 til 72 og 70.

Angaaende Antallet af de Studerende skal her meddeles, efter de norske Annaler, dels en Fortegnelse over dem der ere blevne immatrikulerede ved Universitetet fra dets Oprættelse i 1813 indtil Udgangen af 1846, enten som akademiske Borgere eller som Præliminarister, dels en Fortættelse af den i Afd. Ibd. C. 59 efter Annalerne aftrykte Liste over samtlige Studerende i hvert Aar med Angivelse af deres forskjellige Studiefag, dels endelig en fortsat Fortegnelse over dem der hvert Aar have taget Examen Artium, hvilken kun for de seneste Aar falder sammen med den førstnævnte Fortegnelse, og som tillige giver Oplysning om, hvor mange der i hvert Aar ere dimitterede til Universitetet fra enhver af de lærde Skoler, af private Dimisjoner osv.

A. Fortegnelse over dem der ved Universitetet ere immatrikulerede, dels som akademiske Borgere, dels som Præliminarister, i Aarene 1813—46.

Aar.	akadem. Borgere.	Præliminarister.	Salt	Aar	akadem. Borgere	Præliminarister	Salt
1813	18	"	18	overf.	1200	479	1679
—14	39	"	39	1833	92	13	105
—15	28	18	46	—34	107	23	130
—16	38	45	83	—35	105	12	117
—17	26	30	56	—36	87	26	113
—18	27	35	62	—37	76	23	99
—19	24	29	53	—38	86	8	94
—20	30	32	62	—39	75	24	99
—21	42	43	85	—40	84	21	105
—22	55	27	82	—41	75	28	103
—23	53	32	85	—42	67	40	107
—24	59	40	99	—43	57	33	90
—25	89	38	127	—44	72	39	111
—26	54	28	82	—45	76	21	97
—27	107	18	125	—46	59	26	85
—28	77	28	105				
—29	116	29	145	Salt	2318	816	3134
—30	109	47	156				
—31	114	12	126				
—32	104	9	113				
ialt	1200	479	1679				

Indtil Udgangen af 1832 var Totalantallet 1209 akademiske Borgere og 540 Præliminarister; da imidlertid disse Tal senere, i Annalerne 1 B. C. 303, ere berigtigede til 1200 og 479 virkelig indskrevne, ere førstnævnte Tal optagne som Totalsum indtil bemeldte Aars Udgang. Iøvrigt maa bemærkes, at blandt de anførte 1209 (1200) ere indbefattede 74 der bleve immatrikulerede som forhenværende akademiske Borgere ved Kjøbenhavns eller andre Universiteter.

Listen viser, at Antallet af akademiske Borgere, som i de første 9 Aar (i hvilke endda største Delen af de nylig nævnte 74 ere kaldne) var temmelig ringe, derefter tiltog betydeligt og i Aarene 1827—35 sædvanligen udgjorde over 100, men efter den Tid igjen er aftaget, saa at det sædvanlige Antal i de sidste 11 Aar har været 70—80 eller derunder. Præliminaristernes Antal, som i Universitetets første Aar oversteg de akademiske Borgeres, men senere ved disses stigende Antal naturligvis har været langt ringere, syntes i nogle Aar at ville betydeligt aftage, men har i de senere Aar igjen været i Tiltagende og langt over Middeltallet, der for det hele Tidrum udgjør 25½. Efter den nyeste Bestemmelse vil Tilgangen til Præliminaristernes Klasse nu med Aaret 1847 aldeles høre op.

B. Oversigt over de Studerendes Antal og Fordeling til forskjellige Studiefag i Aarene 1835—46.

(Fortfat fra Afd. Tdd. 4 Bd. S. 59.)

Aar.	som ej have valgt Embeds-studium.	Theologer.	Retsstude-rende.		Lægestude-rende.		Sprog-stude-rende.	Berg-stude-rende.	Til-sam-men.
			latinste.	norste.	latinste.	norste.			
1835	150	200	180	40	80	40	10	4	704
—36	150	200	164	36	90	40	13	"	693
—37	132	200	164	36	96	44	16	6	694
—38	130	150	160	40	104	38	20	10	652
—39	120	150	160	40	100	20	20	12	622
—40	100	145	155	45	102	35	20	8	610
—41	89	145	155	45	104	30	20	12	600
—42	67	84	135	35	82	27	16	13	460
—43	66	83	172	46	83	32	24	13	521
—44	92	82	198	56	83	32	23	14	582
—45	90	80	200	50	72	25	22	16	555
—46	85	80	200	50	74	22	25	16	552

Denne Fortegnelse i Forbindelse med den tidligere viser en gradvis Tiltagen og derefter Aftagen af de Studerendes Antal i det Hele, idet dette fra 340 i 1824 efterhaanden er steget til omtrent 700 i 1835—37 men derefter formindsket til omtrent 550 i de to sidste Aar. Ogsaa med Fordelingen af de forskjellige Fag er foregaaet en væsentlig Forandring, idet de Gudstuderendes Antal, som i de første Aar (fra 1824, da Angivelsen begynder) var langt overvejende over de latinste Retsstuderendes og endnu mere over de Lægestuderendes Antal, efterhaanden er saaledes aftaget, og til samme Tid de to andre Klasser af Studerende saaledes tiltagne i Antal, at i den senere Tid Antallet af Retsmænd (og det uden at regne de Ustuderede med) er over dobbelt mod hine, og af de latinste Lægestuderende næsten lige saa stort.

Saa vel de Sprogstuderende som de Bjergstuderendes Antal har igjennem hele Aarsrækken været i stadigt Tiltagende. Under de sidstnævnte er alene i de seneste 5 Aar angivet som indbefattet et Antal af Præliminarister, nemlig 4, 4, 4, 5 og 4. Ligeledes angives i 1842 1 og i 1843 og 1844 2 at have studeret Mekanis, hvilke i Tabellen ere indbefattede i Hovedantallet.

Yovrigt maa bemærkes, at den tidligere Liste i akad. Tdd., som er aftrykt nøjagtigt efter den lignende i Annalernes 1 Bd. S. 167, synes langt fra at være paalidelig, da detmindste Hovedtallene ingenlunde stemme med de enkelte Summer, maaske blot fordi alle Tallene kun ere omtrentlige Angivelser.

C. Fortegnelse over dem der have taget Examen Artium i Aarene 1835—46.

(Fortfat fra Afd. Tdd. 4 Bd. S. 62 f.)

Aar.	dimitterede fra Skolerne i								Ialt	efter Den-tamen	dimit. fra et Pri-vat-institut.	Pri-vati-ster.	Til-sam-men.
	Kri-stiania.	Trond-bjem.	Bergen.	Kri-stians-land.	Dram-men.	Fred-riks-bald.	Skien.	Sta-vanger.					
1835	9	1	2	5	3	1	6	2	29	5	8	68	110
—36	7	4	7	1	3	1	5	3	31	2	1	56	90
—37	11	4	2	1	5	6	2	1	32	1	9	31	73
—38	"	8	7	2	3	4	6	2	32	"	3	53	88
—39	5	8	1	1	3	4	3	"	25	2	3	43	73
—40	2	6	5	1	3	2	4	1	24	"	11	51	86
—41	7	5	3	2	2	1	1	"	21	1	9	44	75
—42	7	4	5	"	2	3	3	4	28	"	4	34	66
—43	8	5	6	2	1	"	"	"	23	"	3	31	57
—44	6	2	7	2	3	2	"	2	24	"	4	44	72
—45	4	6	4	1	"	2	2	4	23	"	7	46	76
—46	9	3	7	1	"	1	3	3	27	"	"	32	59
Ialt	75	56	56	19	29	27	35	22	319	11	62	533	925
Gjennemsnit	6 $\frac{1}{4}$	4 $\frac{2}{3}$	4 $\frac{2}{3}$	1 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	26 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$	44 $\frac{1}{2}$	77 $\frac{1}{2}$

Denne Fortegnelse udviser det selsamme Forhold som den tidligere, at nemlig de fra de lærde Skoler affendte Studerende have været langt ringere i Antal end de Privatdimit-

terede, ja Forholdet synes endog i det heromhandlede Tidrum at stille sig endnu ufordelagtigere end i det tidligere. I dette, eller i de 22 Aar 1813—34, var Antallet af de fra Skolerne Dimitterede ialt 610 mod 857 Privatister, eller omtrent som 3:4, og det uagtet Skolernes Antal i den overvejende større Halvdel af Aarrækken kun var 4 eller 5; i de senere 12 Aar ere dimitterede fra de 8 Skoler ialt 319 mod 533, eller med dem der have taget Tentamen ved en lærd Skole 544, og naar hertil endvidere regnes det eneste eksisterende Privatinstitut (hvis Dimittender paa den tidligere Liste synes at være indbefattede under Privatistene, hvis ikke tilfældigvis Institutet netop skulde have begyndt sin Virksomhed i 1835), endog 606, saa at Forholdet her bliver som omtrent 3:5, eller efter den sidstnævnte Beregning endog som næsten 1:2.

Iøvrigt ere blandt Privatistene henregnede 2 som i 1841 og 1 som i 1842 angives at være dimitterede fra Tromsø Skole; da denne kun er en Middelskole, maa dette uden tvivl forstaaes saaledes, at det er Skolens Bestyrer der privat har forberedt og dimitteret disse 3, ligesom det netop saaledes angives for 3 andre dimitterede i 1841.

Af Skolerne er det fremdeles den i Kristiania der har affendt det største Antal til Universitetet, nemlig i Gjennemsnit $6\frac{1}{4}$ eller Fjerdedelen af samtlige Skolers Dimission, næst efter den komne Trondhjems og Bergens Skoler med $4\frac{2}{3}$ aarlig hver, de øvrige Skoler have kun dimitteret i Gjennemsnit hver 1 eller 2 aarlig.

I Aaret 1846 er iøvrigt af det akademiske Kollegium og Undervisningsdepartementet vedtaget, at der, for om muligt at bewirke en Indskrænkning i den altfor hyppige Privatdimission og at forebygge de deraf følgende Ulemper, vil ved Bevillingsen af Dimissionstiladelse mere end hidtil blive taget Hensyn til, at samtlige i Forordn. af 7de Novbr. 1809 opstillede Betingelser ere tilfiede.

Den philologisk-philosophiske Examen, der stedse har været afholdt tvende Gange aarlig, i Juni og Decbr., paa den i Afd. Idd. angivne Maade, ogsaa endnu i 1846, saa at de i den ny Lov af 1845 indeholdte forandrede Bestemmelser angaaende samme endnu ikke ere bragte i Anvendelse, have i 1835—46 følgende Antal af Studerende afsløvet:

		oversætt 539
1835	97	1841 86
—36	112	—42 75
—37	96	—43 71
—38	67	—44 60
—39	86	—45 67
—40	81	—46 84
539		Ialt 982

Da dette Antal endog noget overstiger Antallet af de Studerende der i Aarene 1834—45 have taget Examen Artium, hvilket ikkun har udgjort i det Hele 967, maa saaledes — hvad ogsaa i sig selv er rimeligt — i hint Antal være indbefattede endel Studerende fra 1833 og tidligere Aar; men iøvrigt er det sandsynligt, at i den hele Aarrække adskillige Studerende have underkastet sig den philosophiske Examen flere Gange og saaledes kunne være talte med mere end engang, uden at saadant er anmærket eller kontrollert i Annalerne, som ingentunde i saa Henseende ere nøjagtige. Men under alle Omstændigheder synes det at fremgaae, at ikke mange Studerende forlode Universitetet uden at have underkastet sig anden Examen.

Angaaende de saavel ved denne som ved Examen Artium tildelte Karakterer, maa iøvrigt her henvises til Annalerne selv.

Ogsaa Embedsexamina have i den heromhandlede Aarrække, 1846 iberegnet, været afholdte aldeles paa den i Afd. Idd. angivne Maade, dog hvad det sidstnævnte Aar angaaer med Undtagelse af den lagevidensfabelige Examen, for hvilken et i 1845 udfærdiget nyt Reglement allerede i dette Aar er bragt i Anvendelse.

Ved nu her at meddele fortsatte Listes over Antallet af dem der i 1835—46 have underkastet sig samtlige Embedsexamina og over de derved tilkendte Karakterer, skal Udgifveren bemærke, at disse Listes ere udarbejdede efter den Regel, at de som have taget Examen

flere Gange, hvilket ligesom hos os meget hyppigt forekommer, kun ere talte med den sidste Gang forsaavidt de have forbedret Karakteren, men i modsat Fald kun den første Gang. Som Følge heraf kan det indtræffe, at i et Aar flere Kandidater ere tilkjendte Non cont. uden at dette findes i Listen, naar nemlig disse Karakterer senere af Vedkommende ved ny Examen ere havede til bedre. Iøvrigt maa bemærkes, at da disse Listen ikke forefindes saaledes i de norske Annaler, og disse ere i høj Grad unøjagtige i Hensende til Angivelsen af, hvilke Kandidater der forhen have været eraminerede — hvilket undertiden anmærkes, men ligesaa ofte ikke, og undertiden Antallet af samme angives aldeles urigtigt —, ligesom selve Listen langtfra ikke ere afstrøgne paa nogen let oversfuelig Maade, kan Udgiveren, uagtet han har bestræbt sig for at udfinde alle de foresaldne Tilfælde af det anførte Slags, dog ingenlunde staae inde for, at dette aldeles er lykkedes, og at saaledes jo nogen Unøjagtighed kan have indsnegret sig.

A. Fortegnelse over Antallet af dem der i 1835—46 have underkæstet sig gudsvidenskabelig Examen.
(Fortfat fra Afd. Tdd. IV S. 70).

Aar	De tilkjendte Karakterer.				Zalt
	Udm.	Laud	H. ill.	N. cont.	
1835	"	8	26	6	40
—36	"	20	20	2	42
—37	"	16	24	8	48
—38	1	18	19	5	43
—39	"	7	16	1	24
—40	2	18	15	2	37
—41	1	10	7	2	20
—42	"	7	6	"	13
—43	"	10	14	3	27
—44	"	4	15	"	19
—45	1	5	12	"	18
—46	1	7	7	"	15
i Gjennemsnit					346
aarlig.....	$\frac{1}{2}$	$10\frac{5}{8}$	$15\frac{1}{2}$	$2\frac{5}{12}$	$28\frac{5}{8}$

Ved at sammenholde denne Liste med den foregaaende i Afd. Tdd., vil man erfare, at Antallet af gudsvidenskabelige Kandidater i det senere Tidrum er noget aftaget, da det har udgjort i Gjennemsnit $28\frac{5}{8}$ aarlig, medens det i det tidligere var aarlig $32\frac{1}{2}$, ligesom det ogsaa sees, at Antallet i de seneste Aar kjendeligen er aftaget mod i de tidligere. Derimod har Forholdet af de bedre Karakterer mod de ringere noget forbedret sig, idet de sidstnævnte i den tidligere Aarrække vare næsten dobbelt saa mange som de bedre, medens de i de senere Aar have været kun lidt over en halv Gang saamange.

B. Fortegnelse over Antallet af dem der i 1835—46 have underkæstet sig de retsvidenskabelige Examina.
(Se anførte St. S. 71 og 73).

Aar	Latinsk Retsexamen. Karakterer.				Norsk Retsexamen. Karakterer.			Til- sammen.
	Laud.	H. ill.	N.cont.	Zalt	Befv.	Ej ubet.	Zalt	
1835	14	13	"	27 ^c)	6	4	10	37
—36	9	8	"	17	4	2	6	23
—37	20	27	2	49	9	2	11	60
—38	3	13	"	16	2	"	2	18
—39	12	22	4	38	4	2	6	44
—40	20	23	2	45	18	7	25	70
—41	15	15	"	30	2	"	2	32
—42	25	23	1	49	23	2	25	74
—43	14	16	1	31	13	3	16	47
—44	15	19	1	35	14	"	14	49
—45	23	18	"	41	18	5	23	64
—46	21	30	1	52	12	3	15	67
i Gjennemsnit					125	30	155	585
aarlig.....	$15\frac{1}{2}$	$18\frac{1}{2}$	1	$35\frac{5}{8}$	$10\frac{5}{12}$	$2\frac{1}{2}$	$12\frac{1}{2}$	$48\frac{5}{8}$

*) Deri indbefattede 2 som i 1834 havde faaet N. cont., nu H. ill., og altsaa udgaas af Listen f. 1834.

Listen viser, ved at sammenholdes med den tidligere, at Antallet af de latinske Retskandidater er tiltaget i meget betydelig Grad, medens Antallet af Examinater er forblevet saa godt som aldeles usforandret. I de tidligere 22 Aar var Antallet af hine i Gjennemsnit $7\frac{5}{11}$ aarlig, i de her anførte er det $35\frac{1}{2}$ aarlig eller henimod 5 Gange saa stort; hvorefter de der have taget norsk-juridisk Examen i den tidligere Række vare i Gjennemsnit 13 aarlig, og i den senere have udgjort $121\frac{1}{2}$. Retskandidaternes Antal synes ogsaa i de senere Aar snarere at være i stadigt Tiltagende. Hvad Karaktererne angaar, da synes Forholdet mellem de bedre og de ringere noget at have forringet sig for de latinske og noget at have forbedret sig for de norske Retsmænd. I den senere Række er Udmærkelse ved Examen ikke bleven tildeelt Noget, hverken af den ene eller den anden Klasse. Da Præliminærexamen nu ophører, vil som Følge heraf ogsaa den norske Retsexamen i Fremtiden falde bort.

C. Fortegnelse over Antallet af dem der i 1835—46 have underkastet sig de lægevidenskabelige Examina.

(Se afd. Idd. IV S. 75.)

Aar	Latinsk Lægeexamen. Karakterer.					Norsk Lægeexamen. Karakterer.				Til- sammen
	Udm.	Laud.	H. ill.	N.cont.	Talt	1 Kar.	2 Kar.	3 Kar.	Talt	
1835	"	1	"	"	1	2	4	1	7	8
—36	"	4	8	"	12	"	8	"	8	20
—37	"	1	5	"	6	"	2	"	2	8
—38	"	4	5	"	9	1	6	2	9	18
—39	"	2	6	"	8	1	5	3	9	17
—40	"	8	15	"	23	"	7	"	7	30
—41	"	7	5	"	12	1	4	"	5	17
—42	"	4	15	"	19	1	4	"	5	24
—43	1	4	9	"	14	"	2	1	3	17
—44	"	3	10	1	14	1	2	"	3	17
—45	"	1	3	"	4	"	1	"	1	5
—46	"	3	5	"	8	1	1	"	2	10
	1	42	86	1	130	8	46	7	61	191
i Gjennemsnit aarlig	$1\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{6}$	$1\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{6}$	$\frac{2}{3}$	$3\frac{1}{6}$	$\frac{7}{12}$	$5\frac{1}{12}$	$15\frac{1}{12}$

Af denne Liste sees, at Antallet af dem der have taget saavel den latinske som den norske Lægeexamen er i det her omhandlede Tidrum tiltaget i meget betydelig Grad imod i det foregaaende, dog især af de førstnævnte. Disses Antal udgjorde indtil Udgangen af 1834 i Gjennemsnit $11\frac{1}{2}$ eller ikke fuldt 2 aarlig, medens de i den senere Række have været aarlig $10\frac{1}{2}$; de norske Examinater, som i hint Tidrum vare aarlig i Gjennemsnit $2\frac{9}{12}$, altsaa dengang noget flere i Antal end de latinske Kandidater, have i den senere Række udgjort over det dobbelte Antal eller aarlig $5\frac{1}{12}$, hvilket dog nu kun er omtrent Halvdelen mod de latinske Kandidater. Forholdet mellem de bedre og ringere Karakterer synes her at have forværret sig for hver af disse Klasser indbyrdes, dog i højere Grad for de norske, hvor de ringere Karakterer i langt højere Grad have Dervedvægen, end ved de latinske Kandidater, for disse nemlig omtrent det dobbelte, men for hine omtrent 7 Gange saamange som de bedre. Ved den latinske Lægeexamen har 1, nemlig i 1843, erholdt Udmærkelse. Ogsaa her gjelder hvad nylig er bemærket om de retsvidenskabelige Examina, at den i Modersmaalet nu snart vil ophøre tilligemed hele Præliminæriernes Klasse.

D. Fortegnelse over Antallet af dem der i 1835—46 have underkæstet sig Skoleembedseramen.

(Se afb. Tdd. IV S. 82.)

Aar	Karakterer				Ialt
	Udm.	Laud.	H. ill.	N. cont.	
1835	"	"	"	"	"
—36	"	2	"	"	2
—37	"	"	"	"	"
—38	"	"	2	"	2
—39	"	"	2	"	2
—40	1	1	1	"	3
—41	"	"	"	"	"
—42	"	2	"	"	2
—43	"	3	1	1	5
—44	"	5	"	"	5
—45	"	"	"	"	"
—46	"	4	"	"	4
	1	17	6	1	25
i Gjennemsnit aarlig	$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$

Antallet er, som man seer, betydeligt tiltaget, da det istedsefor i den ofnævnte første Aarrække kun $\frac{6}{17}$, i den senere har udgjort aarlig lidt over 2. Af Karaktererne have endnu i denne de bedre haft Overvægten, skjønt i ringere Grad end i den tidligere; hos os er, som bekendt, det omvendte Tilfældet. Udmærkelse er tilkjendt 1 Kandidat, Non contentendus 1.

E. Fortegnelse over Antallet af dem der i 1835—46 have taget Bergeramen.

(Anf. Et. S. 82.)

Aar	Karakterer			Ialt	deraf Prælimin.
	Laud.	H. ill.	N. cont.		
1835	2	"	"	2	
—36	"	"	"	"	
—37	"	"	"	"	
—38	"	"	"	"	
—39	"	"	"	"	
—40	3	1	"	4	2 (Id.) 1 (h.ill.)
—41	"	"	"	"	
—42	1	"	"	1	
—43	2	1	"	3	
—44	"	1	1	2	1 (h.ill.)
—45	"	1	"	1	
—46	5	"	"	5	3
	13	4	1	18	6
i Gjennemsnit aarlig	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	

Af ogsaa disses Antal, især i de senere Aar, er betydeligt tiltaget, falder i Djnene. De bedre Karakterer have ligeledes her betydelig Overvægt, dog i mindre Grad end i den tidligere Aarrække. Af Kandidaterne var en Trediedel Præliminarister.

Skvad Promotioner til de akademiske Grader ved det norske Universitet angaaer, gjelder ogsaa for den senere forløbne Aarrække det selsamme som i afb. Tdd. S. 83 for den tidligere er bemærket, at deres Antal har været særdeles ringe, og at de kun ere indtrufne i det lægevidenskabelige Fakultet. Da Angivelsen paa hint Sted om, hvormange der have promoveret, dels er ufuldstændig, dels ikke aldeles korrekt, skulle de Saa der have disputeret, ogsaa for den tidligere Periode, her navnlig opregnes. De ere følgende:

- den 19de Febr. 1816 disputerede for Licentiatgraden i Lægedom Kand. Med. Fr. Holst (nu Professor ved Universitetet).
- 19de Juli 1817 Samme for Doktorgraden.
- 14de Sept. 1827 for Licentiatgraden Kand. Med. C. Zeiberg (nu Professor ved Universitetet).
- 22de Okt. f. A. Samme for Doktorgraden.
- 15de Febr. 1826 for Licentiatgraden Kand. Med. J. J. Hjort (nu Brigades og Overlæge).
- 6te Febr. 1830 Samme for Doktorgraden.
- 30te Juni 1837 for Licentiatgraden Professor J. S. Zeiberg (nu tillige Brigadelæge).
- 19de Sept. f. A. for samme Grad Korpplæge N. C. Conradi (nu Professor ved Universitetet).
- 22de Sept. f. A. for samme Grad praktiserende Læge T. L. C. S. Blich.
- 20de Jan. 1841 for samme Grad Korpplæge S. C. Saye (nu Lektor ved Universitetet).
- 4de Marts 1842 Samme for Doktorgraden.
- 4 have altsaa, ved at disputere 2 Gange, erhvervet Doktorgraden, 3 alene den lavere Grad. Efter de ny Bestemmelser bortfalder aldeles den lavere Grad, ligesom noget af Betingelserne for Doktorgradens Erhvervelse er eftergivet, saaledes som nedenfor vil blive anført.

Hvad angaaer Samkvæmmet mellem begge Universiteter, det norske og danske, da har dette i det hele været ubehdeligt, og med saa Undtagelser seer man ligesaa lidet norske Studerende besøge det danske Universitet, som omvendt, og neppe heller finder nogen fyndelig Berelvirkning Sted mellem de ved begge ansatte Lærere. Tvende Danske have vel været kaldede til Lærerposter ved Norges Universitet, men Begge forlode denne Stilling efter kort Tids Forløb, den Ene halvandet Aar, den Anden kun lidt over fire.

At norske Studerende have ladet sig immatrikulere i Kjøbenhavn, er, saavidt Udg. bekjendt, kun indtruffet i de tvende Tilfælde som omtales i Aarb. 1839 S. 88 og 1841 S. 70, hvorved nuværende Stud. Jur. N. E. N. Gjerlev og Stud. Med. M. C. A. Tiemroth erholdt Tilladelse til, uden at gjentage de Prover de havde aflagt i Kristiania, at underkaste sig Embedseramen her ved Universitetet. Begge vare dog Danske af Fødsel og kun ved særegne Omstændigheder foranledigede til at begynde deres Studier i Kristiania. I et tredje Tilfælde (Aarb. 1844 S. 59) har en Studerende som her havde taget Examen Artium, men anden Examen i Kristiania, faaet Tilladelse til at sidstnævnte Examen maatte gjælde for ham ligesaa fuldt som om han havde underkastet sig den her ved Universitetet.

I alle disse Tilfælde er man saaledes fra dansk Side med al mulig Velvillie kommet de Studerende imøde der ønskede fra det norske Universitet at gaae over til det danske. Det er langt fra at man fra Nordmændenes Side har kunnet spore den samme Velvillie eller Imødekommen mod de danske Studerende i lige Tilfælde. Disse kunne vel i Genhold til den norske Universitets-Bundats lade sig immatrikulere i Kristiania uden paa ny at underkaste sig Examen Artium, naar de have taget denne ved Kjøbenhavns Universitet; men derimod fordres efter Lovgivningen ubetinget, at Vedkommende tager anden Examen, om han end har underkastet sig samme i Kjøbenhavn, og om Eftergivelse heraf har ikke været Tale, hvorimod der i Annalerne forekomme tvende meget paafaldende Tilfælde hvor anden Examen, ja i det ene endog Embedseramen, med Strengthed er fordret og af Vedkommende aflagt paa ny. Saaledes har f. Ex. Kand. Theol. J. Wegtrup, som i 1814 havde taget Examen Artium ved Kjøbenhavns Universitet og i 1819 sammesteds den gudsvidenskabelige Examen, begge med Laudabilis, i 1840, efter at være bleven immatrikuleret i Kristiania, maattet paa ny underkaste sig først den philologisk-philosophiske og derefter den gudsvidenskabelige Examen (se Annal. 2 R. 1 B. S. 403 og 421). Formodentlig har man frygtet for, at han i den lange Tid skulde have glemt for meget af sine tidligere Kundskaber! men heldigvis har han dog ved begge Examina ogsaa i Kristiania opnaaet Laudabilis. Et andet Tilfælde forekommer i Ann. 2 R. 3 B. S. 219, hvor en Studerende, Hoff-Mosenkrone, som ved Sorø Akademi i 1840 havde taget Examen Artium med Udmærkelse og 1841—42 sammesteds den philosophiske Examen med et til Udmærkelse grændsende Laudabilis, desuag-

tet har maattet i Kristiania aflægge den samme Examen i 1843, ved hvilken han da og opnaaede Laud. præ cæteris.

At Studerende som her ved Universitetet have taget Examen Artium eller anden Examen, ere gaaede til Kristiania for der at fortsætte eller fuldende deres Studier, derpaa have, foruden de anførte, dog ikke saa ganske saa Exempler gjennem den hele siden Nigernes Adskillelse forløbne Arrække, hvad enten nu Grunden dertil er at søge alene i Fødsel og Familieforbindinger, eller hos Enkelte maaſte i Forventningen om bedre Udsigter til Befordring i Norge end her. En samlet Fortegnelse over saadanne Studerende har Udg. troet ikke vilde savne Interesse, og hidſætter derfor en saadan efter de norske Annaler^{*)}. Man vil see, at diſſe Tilfælde, som tidligere indtraf i de fleſte Aar, i det senere Tidrum ere blevne ſjeldnere.

I 1813, uagtet da allerede holdtes Examen Artium i Kristiania, findes 6 norske Studerende at have taget denne Examen her, hvilke alle senere have taget Embedsexamen i Norge.

Fortegnelse over de Studerende der i Kjøbenhavn have taget Examen Artium eller andre Examina og senere nogen Examen i Norge.

Navne	I Kjøbenhavn			I Kristiania		
	Ex. Art.	Ex. philof.	theol. Ex.	Ex. philof.	theol. Ex.	jur. Ex.
Begtrup, Jl.,	1814 Laud.	1815 Laud.	1819 Laud.	1840 Laud.	1840 Laud.	
Bonnevie, Hen.,	1811 Laud.	1815 L. enc.				1820 Laud.
Cappelen, U. Jr.,	1814 Laud.	1815 Laud.				1817 Laud.
Frite, Sn. Jb.,	1814 H. ill.					1818 N. ct.
Berels, B. Andr.,	1814 Laud.			1816 Laud.	1818 Laud.	
Kjelland, Gb. Kirsebom,	1816 Laud.			1822 L. p. c.	1823 H. ill.	
Kauffeldt, Br. Snf., ..	1818 H. ill.			1820 H. ill.		1823 Laud.
Petersen, Mort. Sm., ..	1818 H. ill.			1820 H. ill.	1824 N. ct.	
Arntzen, Carl,	1819 L. enc.	1820 L. enc.				1824 Laud.
Arntzen, Karelius Aug.,	1820 Laud.	1821 Laud.				1827 Laud.
Neumann, Gn. Pt.,	1820 Laud.			1823 H. ill.	1824 H. ill.	
Nicolaysen, N.,	1822 H. ill.			1829 H. ill.		
Engelhardt, Sm. Jbr., ..	1823 H. ill.	1824 H. ill.		1828 H. ill.		1832 H. ill.
Vagger, Sm.,	1824 H. ill.	1825 H. ill.		1827 H. ill.		
Testiman, Pt. Dt.,	1826 H. ill.			1827 Laud.		
Sørring, H. Em.,	1828 H. ill.			1830 H. ill.		1835 H. ill.
Bull, S. Ch. Drſted, ..	1829 H. ill.			1836 H. ill.		1839 Laud.
Ulmann, Jr. Nkl. Ar., ..	1829 Laud.			1831 Land.		1836 H. ill.
Knudsen, Jb. Jr. Em., ..	1833 Laud.			1835 Laud.		
Smith, Lars,	1835 Laud.			1836 H. ill.	1840 H. ill.	
Hoff: Rosenkrone, Mrf. Gh., (Sora)	1840 L. enc.	1842 Laud.		1843 L. p. c.		

Allerede i Aaret 1829 var Spørgsmaalet ved Universitetet bragt paa Bane om flere Forandringer i Fundatsen af 1824 og nogle Forslag hertil blevne fremsatte; men man blev snart entig om at nogen Forandring ikke for Nøjeblikket var paatrængende nødvendig, og med Hensyn til den korte Tid der var forløbet efter Fundatsens Udfærdigelse heller ikke tilraadelig. Men efterat en stor Kommission angaaende Forbedring af Rigets Undervisningsvæsen i det Hele i Aaret 1839 var bleven nedſat — beſtaaende af 9 Medlemmer, nemlig Statholderen Grev Bedel-Jarlsberg, Profeſſorerne Hanſteén, Keyſer, Holmboe, Er-

*) I diſſes 1 R. 2 B. S. 332 ff. findes en saadan Fortegnelse over alle dem der som Borgere ved fremmede Universiteter ere blevne indſkrevne i Kristiania indtil Udgangen af 1832. Denne Fortegnelse, som har 79 Navne, indbefatter dels dem der for Adskillelsen eller Universitetets Oprettelse havde taget Examen Artium og tildels Embedsexamen i Kjøbenhavn, dels 3 Studerende fra fremmede Universiteter, de eneſte saadanne som sees at have ſtuderet i Norge indtil det angivne Aar (2 af dem have taget Embedsexamen). Derfor ere alene anførte de som ſiden Adskillelsen have taget Examen Artium i Kjøbenhavn, med Tilføjeſe af dem der ere senere end 1832, forſaavidt Angivelse derom har kunnet findes i Annalerne.

peditionssekretær Bonnevie, Lektor Schweigaard, Sognepræst Lange og Rector J. Bugge — som Sagen, efter Opfordring af denne, i Mæret 1841 paa ny i Bevægelse, og Forslag og Betænkninger indkom da fra samtlige Fakulteter og det akademiske Kollegium.

De Punkter hvorom Spørgsmaalet især drejede sig, og hvorom Meningerne tilbøds vare meget delte, vare blandt flere andre fornemmelig: om Rantsler- og Profantsler-Embederne burde bibeholdes eller afskaffes; om Examen Artium burde forblive ved Universitetet eller henlægges til Skolerne; om den philosophiske Examen burde undergaae nogen Forandring; om Forandringer ved de fleste Embedseramina; om Forandringer i Henseende til de akademiske Grader og Betingelserne for deres Erhvervelse; om Afskaffelse af Universitetets Høstideligbeder; endelig om Ophævelse af Afdgangen til Universitetet alene ved at tage den saakaldte Præliminærexamen.

Denne vigtige Sag har nu faaet sin endelige Afgjørelse ved en under 17de Sept. 1845 emaneret Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Sundatsen for det Kongelige norske Frederiks-Universitet i Kristiania (af 28de Juli 1824), hvis væsentligste Bestemmelser ere følgende*):

Rantsler- og Profantsler-Embederne bortfalde og det akademiske Kollegium staaer umiddelbart under Regjerings-Departementet. — Kollegiet bestaaer af 6 Medlemmer, nemlig Dekani i de 4 Fakulteter og 2 andre Medlemmer af det philosophiske Fakultet; saavel disse som hine vælges af vedkommende Fakultet blandt dets egne Medlemmer hver Gang paa to Aar. Ved hvert Aars Begyndelse vælger Kollegiet af sin Midtre en Formand (Rector), som udfører de Forretninger der hidtil have paaligget Profantsleren. Han kan vælges paa ny, men behøver da ikke at modtage Valget, hvilket og gjælder om Dekanerne. Kollegiet kan fatte Beslutninger, om end et Medlem er fraværende. — Kollegiet har hvert Aar angaaende Universitetets videnskabelige og husholdelige Forsætning at afgive en Beretning, der forelægges Kongen. — Enhver som anmeldes til Examen Artium — der altsaa forbliver ved Universitetet —, Præliminærexamen, eller en theoretisk Embedseramen, skal, forinden der tilstedes ham Afgang dertil, erlægge 5 Spd. til Universitetets Kasse**). Udlændinge der ved et fremmed Universitet ere immatrikulerede som akademiske Borgere, kunne, uden at underkaste sig Examen Artium, indskrives som saadanne ved det norske Universitet, naar de for det akademiske Kollegium godtgjøre, at de enten ved en lærd Skole eller paa anden Maade have erholdt en forberedende Dannelse der omtrent svarer til den som fordrres ved Examen Artium, samt derhos medbringe paalideligt Testimonium vitae. Ved Immatrikulationen erlægge de 5 Spd. til Universitetets Kasse. — Ved den philologisk-philosophiske Examen, der herefter benævnes den philosophiske Examen, fordres alene Grundvidenskab, Mathematik, Himmellære, Physik, Skilsvidenkab og Naturhistorie. (Sprogvidenskaberne og Historie bortfalde altsaa, medens Skilslære er kommet til***)). De nærmere Bestemmelser i Henseende til Fordringerne i de nævnte Videnskaber og Examenens Anordning foresørigt afgives af Kongen, der ogsaa fastsætter, til hvilken Tid den forandrede Indretning af Examen indtræder. (Et Reglement for denne Examen er under Behandling.) Enhver kan derhos fordrre sig examineret i hvilket som helst af de Sprog og Videnskaber hvori der under det philosophiske Fakultet ere ansatte Lærere, men uden at dette faaer nogen Indflydelse paa Hovedkarakterens Bestemmelse. — Ved den retsvidenskabelige Examen optages Statshusholdning blandt Gjenstandene for Prøven. Examenens theoretiske og praktiske Del afholdes under Et, og saaledes at der kun gives en Hovedkarakter for begge. Disse Bestemmelser træde dog først i Kraft to Aar efter Lovens Kundgjørelse, og saaledes at de som forinden have bestaaet den theoretiske Prøve, endnu i de paafølgende tre Aar have Ret til at underkaste sig særskilt praktisk Prøve. — Ved den lægevidenskabelige Examen kunne, foruden de i Sundatsen nævnte Examen-gjenstande, efter Bestemmelse af Kongen, optages andre til Naturvidenskaberne og Lægevidommen henhørende Videnskabsfag. Examen i et nyt Fag indtræder ikke førend to Aar efterat Bestemmelse derom er afgivet. — Ved den philologiske Embeds- eller Skole-

*) Se Annalerne 2 R. 4 B. S. 136 ff.

***) Dette er dog, hvad Examen Artium angaaer, ikke noget nyt, saaledes som de aarlige Regnskaber udvise, med mindre Meningen skulde være, at der desuden skal erlægges 5 Spd. for Immatrikulationen.

****) Om en hertil svarende Udvidelse af Undervisningen i Lærdoms-skolerne har sundet Sted, saaledes som hos os, derom kan Udg. her Intet oplyse, da Intet hidtil er meddeelt i Annalerne om Forandringer ved disse Skoler.

Lærer-Eramen have Examinanderne, dels skriftlig dels mundtlig, at gjøre Rede for deres Kundskaber i den romerske og græske Sprogkæde, i Historie, i Grundvidenskab og dens Historie, samt enten i det Hebraiske Sprog eller i Oldnorsk i Forening med Modersmaalets Literatur. (Stedeffor Mathematik, som bortfalder, er altsaa tilkommet Grundvidenskabens Historie samt Modersmaalets Literatur, hvorhos Hebraisk kan ombyttes med Oldnorsk. Et Reglement for det sprogvidenskabelige Studium er under Behandling.) — Den som ved en til et Semester hørende Embedseramen er erklæret umoden, maa ikke tilstedes Afgang til den Examen som afholdes i det paafølgende Semester. — Det akademiske Kollegium meddeler Doktorgraden i Guds lærdom, Lovkyndighed, Rædedom og Grundvidenskab. (Saavidt Stjornes bortfalde altsaa de lavere Grader, ligesom kongelig Bemyndigelse ikke længere behøves til Gradens Meddelelse.) Den som attraaer Doktorgraden maa med bedste Karakter have udholdt den hans Sag vedkommende Embedseramen*); han har dernæst at indsende til Kollegiet Anmeldelse om at ville offentlig disputere for Gradens, ledsaget af Udset over sine vigtigste Studier samt den af ham for den attraaede Grad foretagne Afhandling i det latinske eller norske Sprog. Naar Afhandlingen erklæres fyldestgjørende, har han at holde tre Provesforelæsninger, samt naar disse ere befundne tilfredsstillende, offentlig at forsvare sin Afhandling efter Anvisning af Kollegiet med Hensyn til Tid og Sted, og efter eget Valg i det latinske eller norske Sprog. Naar Forsvaret, der ligesom Afhandlingen og Provesforelæsningerne bedømmes af vedkommende Fakultet, eller af enkelte af og blandt sammes Medlemmer dertil Kommitterede, er befundet fyldestgjørende, erholder Forfatteren Diplom som Doktor. For akademiske Borgere som have afsløvet Examen philologisk-philosophikum eller Examen philosophikum med bedste Karakter, skal Afgang til den philosophiske Doktorgrad staae aaben uden at de underkaste sig nogen Embedseramen; kun skulle de, forinden de stedes til at holde Provesforelæsninger, paa tilfredsstillende Maade skriftligen udvikle tvende opgivne Themata af deres Sag. (Et Reglement for Doktorander er under Behandling, men endnu ikke meddelt i Annalerne.) — Følgende Bestemmelser i Universitetsjuntaens Træde ud af Kraft, nemlig §§ 1, 2, 3, 4, 10, 13, 14, 15, 16, 19, 24, 25 sidste Passus, 27, 31 sidste Passus, 35, 50, 51, 52, 53 og 54. (Som af Annalerne 2 R. 4 B. S. 482 erfares, ere herved de sædvanlige Højtideligheder ved Universitetet i Anledning af Kongens Fødselsdag og Reformationen aldeles afløst**).) — Den i Overensstemmelse med Lov af 6te Juni 1816 anordnede Præliminæramen bliver kun at afholde fire Gange efterat nærværende Lov er traadt i Kraft. (Da Examen afholdes to Gange aarlig, vil den altsaa ophøre med 1847.) Naar den sjette Examen er afholdt, bortfalder Afgang til at indskrives som Studerende ved det norske Universitet uden efter at have erhvervet akademisk Borgerret. For dem der have bestaaet eller hrefter bestaae Præliminæramen, skal den lovbestemte Afgang til Embedseramen fremdeles staae aaben. — Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, forsaavidt som ingen anden Tidsbestemmelse ved de enkelte §§ findes fastsat.

Angaaende den ny Indretning af den lægevidenskabelige Examen er under 21de Oktober 1845 udfærdiget et Reglement, som det synes af det akademiske Kollegium, hvilket allerede i 1846 er bragt i Anvendelse, og hvis væsentlige Bestemmelser ere følgende***):

Examen deles i 3 Dele. a. Første Afdeling bestaaer i mundtlig Prøve i Dyrvidenskab, Plantelære, Mineralogi, Skifningslære, Livsvidenskab, Rægemiddellære, deri

*) Om dette er saaledes at forstaae, at en gudsvidenskabelig eller retslig Kandidat alene er berettiget til at tage Doktorgraden resp. i Guds lærdom og Rettsvidenskab, men hvis han attraaer en Grad i det philosophiske Fakultet skal behandles som nedenfor bestemmes om dem der blot have taget anden Examen, eller om saadan Embedseramen, som hos os, ogsaa gjælder for denne Grad, sees ikke aldeles tydeligt af disse Bestemmelser.

**) Stedeffor de ved disse Lejligheder udgivne Programmer, har Kollegiet besluttet, af og til at udgive saabanne i Forbindelse med de halvjaarlige Forelæsnings-Portegnelser, hvortil Begyndelsen er skeet i 1846 med en Afhandling af Prof. Holmboe: Sanskrit og Oldnorsk, en sprogsammenlignende Afhandling.

***) Se Annal. anf. St. S. 141.

indbefattet Gistlære, i mundtlig og forsøgslig Prøve i Skilsvidenstaf, samt Prøve i Rigskifling. b. Anden Afdeling bestaaer i skriftlig Udarbejdelse over en Opgave af hvilket-somhelst lægebømmeligt Lærefag, Statslægedommen undtagen, samt i mundtlig Prøve i lægebømmelig Sygedoms-lære og Helbredelseslære, deri indbefattet Læren om Hudsygdommene, i haandlagelig Sygedoms-lære og Helbredelseslære, deri indbefattet Djenlægedom, og i mundtlig og fingerlig (manuel) Prøve i Fødselsvidenskab, deri indbefattet Læren om Barselvinders og spæde Børns Behandling. c. Tredie Afdeling bestaaer i mundtlig og skriftlig Prøve i indvortes og udvortes Sygebehandling, i mundtlig og fingerlig Prøve i haandlagelige Operationer, og i skriftlig Udarbejdelse over en Opgave af Statslægedommen. — Tiden til de forskjellige Prøvers Afholdelse bestemmes af Fakultetet, dog saaledes at der i hvert Semester er for dertil Berettigede Afgang til at fremstille sig til hvilken-somhelst Examensafdeling. Afviselser fra denne Regel maa kun finde Sted forsaavidt Anledning til praktiske Prøver maatte mangle. — Enhver Examinand kan afsløre de to første Afdelinger enten i et og samme Semester eller i forskjellige Semestre, dog saaledes at anden Afdeling afsløres senest i tredje Semester efterat Examen i første Afdeling er fuldendt. Til tredje Afdeling har Examinanden at fremstille sig enten i det første eller andet Semester der følger efter det hvori anden Afdeling var afsløret. Den som ved beviset Sygdom eller andet af Fakultetet for ligesaa gyldigt erkjendt Forsald hindres fra at fuldende en paabegyndt Examensafdeling, eller at fremstille sig til de forskjellige Examensafdelinger inden de oven fastsatte Læder, maa melde sig til Fortsættelse af Examen saasnart hint Forsald ikke mere er tilstede. Overtrædelse heraf har til Følge, at de forhen aflagte Prøver maa aflægges paa ny. — Akademiske Borgere som have udholdt den ved Fundatsen anordnede Examen philologiko-philosophikum*) have, for at erholde Testimonium publicum som Candidati medicinae**), skriftligen at besvare i det latinske Sprog tvende Opgaver, nemlig den som henhører til anden Afdeling og den indvortes sygebehandlelige. Alle øvrige skriftlige og mundtlige Prøver aflægges i det norske Sprog saavel af akademiske Borgere som af Præliminarister. — For Censuren fastsættes følgende Regler. Rigskiflingsprøven bedømmes af to Medlemmer, og hvis de ikke kunne blive enige, tilkalbes en tredje Censor. Den til anden Afdeling hørende skriftlige Prøve i Statslægedom bedømmes af mindst tre Fakultetsmedlemmer, som til Bedømmelsen af samtlige Besvarelser af en Opgave altid bør være de samme. De sygebehandlelige Prøver bedømmes af de ved Universitetet ansatte Lærere i Sygebehandling. Alle øvrige Prøver bedømmes af Examinator og to Medcensorer, af hvilke den ene altid maa være Medlem af Fakultetet. Examinanderne tildeles for hver af de to første Afdelinger 6 og for tredje Afdeling 4 Specialkarakterer. Disse udtrykkes ved Tallene fra 12—1, hvilke Tal imidlertid ved Hovedkarakterens Beregning gives en forskjellig Talværdi eller Vægt, saaledes at 12 = 21, 11 = 20, 10 = 19, 9 = 18, 8 = 17, 7 = 16, 6 = 15, 5 = 13, 4 = 10, 3 = 6, 2 = 1. De enkelte Specialkarakterer bestemmes ved at tage Middeltallet af de af vedkommende Censorer givne Talbetegnelser, hvorved Brøk under 0,5 bortkastes, og 0,5 eller derover regnes for 1. Naar Pluralitet af Censorer tilkjende en Examinand Specialkarakter 1, kan den med ham paabegyndte Examen ikke fortsættes. Af Specialkaraktererne bestemmes saavel særskilt for hver Examensafdeling som for den hele Examen Hovedkarakteren, ved at Summen af de givne Specialkarakterers Talværdier divideres med Karakterernes Antal, idet den herved udfomne Kvotient giver Taludtrykket for Hovedkarakteren. — Naar Examinanden ikke til Hovedkarakter for en Examensafdeling erholder mindst Tallet 14, ansees han ej at have bestaaet Examen. Hovedkarakteren for den hele Examen beregnes af samtlige givne Specialkarakterer paa den ovenangførte Maade. Bliver den erholdte Kvotient mindst fjorten, men under sexten, tilkjendes akademiske Borgere Hovedkarakteren Non contemnendus, Præliminarister Tredie Karakter. Bliver den sexten eller derover, men under atten, tilkjendes Hovedkarakteren Haud illaudabilis eller Anden Karakter. Bliver den atten eller derover men under thyve, er Hovedkarakteren Laudabilis eller Første Karakter, og bliver den thyve eller derover, skal derom stee Indberetning til Kongen. — Den som efter fuldendt Examen befindes for nogen af de sygebehandlelige Prøver at have erholdt ringere Karakter end sex, maa, om han end ibrigt har bestaaet sig saaledes at han ifølge de anførte Reg-

*) Dog vel ogsaa den ny philosophiske Examen? Det synes altsaa som om en Kandidat gjerne kunde besvare disse Opgaver paa norsk mod blot at ansees som Examinatus Med. Jfr. nogle tidligere Forhandlinger om dette Spørgsmaal i *Annal.* 2 R. 2 B. S. 351—70.

ler kunde tildeles en Hovedkarakter, dog, for at erholde Testimonium publicum og derved Licentia practicandi, søge ved ny sygebehandlelig Prøve at forbedre sin Karakter idetmindste til ser, uden at han derved kan forbedre sin Hovedkarakter. Saadan ny Prøve kan han ej tillades at underkaste sig før i det paafølgende Semester. Skulde han heller ikke ved denne ny Prøve erholde den antagelige Karakter, ansees han ikke at have bestaaet Examen og maa, hvis han atter melde sig, underkaste sig samtlige Prøver paa ny. — For dem som i et og samme Semester have fuldendt Examen, bestemmes Hovedkarakteren paa samme Dag. Dekanus har at anmelde for Kollegiet Udsalbet af Examen. Ved at meddele de Graminerede Resultatet af Hovedkarakteren og ved at overlevere dem de af Kollegiet udfærdigede Testimonia publica, har Dekanus, i Dørværelse af Fakultetets øvrige Medlemmer, at modtage af dem det Løfte, at de som Lager stedsse ville udføre deres Forretninger saaledes som de agte at forsvare det for Gud og deres Samvittighed. Dette Løfte kan af dem som maatte være fraværende ogsaa indgives skriftlig. Dekanus udfærdiger ogsaa til det Departement under hvilket Rigets Lægedomsvæsen er henlagt, en Fortegnelse over dem som have fuldendt Examen, og tilføjer tillige deri Enhvers Hovedkarakter, samt om og hvorvidt ovennævnte Løfte af Enhver er afgivet eller ikke.

Angaaende Universitetets Samlinger og videnfabelige Apparater samt Bygninger, saavel som om dets Stipendievæsen og husholdelige Sorsatning, forbeholder Udgiveren sig ved en anden Lejlighed at meddele Efterretning.

II. Blandede Efterretninger.

Angaaende Søgningen af Studerende paa de tyske Universiteter indeholder Hall. allg. Lit. Zeit. (Intell. B. 26 og 27, April 1846) efter allg. preuss. Zeit. en interessant statskundfabelig Oversigt, hvoraf følgende er det væsentlige Indhold:

Antallet af Studerende ved de fuldstændig organiserede Universiteter i Tyskland, uberegnet de Østerrigske samt Kiel og Rostock, for hvilke Fortegnelserne mangle, men med Indbegreb af Königsberg, var i den seneste Tid følgende

	Gudsnu- derende.	Retsnu- berende.	Læge- berende.	i det pöfif. Fakultet.	Ialt
1. Bayern.					
München (1844).....	182	429	116	568	1295
Wirtzburg (1845/46).....	81	115	119	155	470
Erlangen (1845/46).....	173	115	35	12	335
ialt for Bayern	436	659	270	735	2100
ved en Folkemængde af 4,370875, komme paa hver 10000 Ind. 4,804 Studerende.					
2. Byrtemberg.					
Tybingen 1845/46.....	288	171	119	312	890
ved en Folkemængde af 1,701726 paa hver 10000 Indv. 5,229 Studerende.					
3. Baden.					
Heidelberg (1845/46).....	38	562	170	137	907
Freiburg (1845/46).....	79	38	64	31	212
ialt for Baden	117	600	234	168	1119
Folkemængden 1,296967, af hver 10000 studere 8,625.					
4. Storherd. Hessen.					
Giesfen (1841/42).....	113	95	83	145	446
Folkemængden 815300, af hver 10000 5,470 Studenter.					
5. Kurhessen.					
Marburg (1845/46).....	60	75	46	46	227
Folkemængden 728650, af hver 10000 3,175 Stud.					
6. Hannover.					
Göttingen (1845/46).....	145	198	201	109	653
Folkemængde 1,754956, Studerende 3,915 af 10000.					

	Gudsstuderende.	Retsstuderende.	Lægestuderende.	i det philof. Fakultet.	Salt
7. Kongeriget Saksen.					
Leipzig (1845/46)	222	331	183	89	825
Folkemængden 1,709,800, af hver 10000 4,825 Stud.					
8. Saksen-Weimar.					
Jena (1845/46)	106	142	50	110	408
Folkemængden i de saksiske Hertugdømmer 672,637, af hver 10000 6,066 Studerende.					
9. Preussen.					
Berlin (1845/46)	279	578	314	437	1608
Breslau (1845/46)	285	166	123	197	771
Halle (1845/46)	457	96	108	71	732
Bonn (1845/46)	213	226	100	135	674
Königsberg (1845/46)	74	87	78	114	353
Gripswalde (1845/46)	29	40	92	66	227
ialt for Preussen 1337 1193 815 1020 4365					
Folkemængden i Kongeriget 15,471,765, paa hver 10000 2,821 Studerende.					
Salt for 1—8 1487 2271 1186 1724 6668					
Alt ialt 2824 3464 2001 2744 11033					

Al den samlede Folkemængde af det for største Delen protestantiske Tyskland, nemlig hele Preussen, begge Høfseener, Hannover, Baden, Württemberg, Bayern, Saksen, de mindre Stater i Nordtyskland, alene med Udeldelse af Mecklenborg (og Holsten), saavel som af Østerrig, hvor andre Universitetsindretninger bestaae, altsaa af en Folkemængde af 30,836,592, studerede 11033, d. e. af hver 10000 Indv. vare 3,578 Studerende. Betragter man derimod den preussiske Stat og de øvrige Lande tilsammen hver for sig, da viser der sig den Forskjel, at i hin af en Folkemængde af 15,471,765 studerede 4365, af disse derimod af 15,364,827 — 6668, altsaa i hin af hver 10000 Indv. 2,821, i disse derimod — 10000 — 4,340.

Efter dette synes Tilbøjeligheden til at studere ikke i Preussen at være fremherskende fremfor det øvrige Tyskland, eller Hændningen til Studierne over hele Tyskland at være ganske ligelig udbredt.

Sammenligner man de enkelte Fakulteter, da findes de fleste Studerende at være Retsmænd. Af Totalsummen 11033 udgjøre disse 3464 eller 31,4 Procent; paa de preussiske Universiteter af 4365 1493 d. e. 27,3 Procent, paa de andre tyske Universiteter af 6668 2271 eller 34,1 Procent. De sidstnævnte fremtræde ogsaa her stærkere, saa at det næsten seer ud som om Advokat- og Dommerstanden i de øvrige tyske Stater behøvede mere Tilvært end den preussiske Justits. Højt mærk værdigt er det, hvor fremragende Heidelberg er i denne Henseende: næsten ligesaa mange unge Mennesker studere der Retsvidensskaben som i Berlin, over Halvdelen af det hele Antal, eller 64,96 Procent, ere i Heidelberg Retsstuderende, i Berlin kun 35,9. Efter Retsmændene er de Guds lærdes Fakultet det stærkeste. Af det hele Antal af 2824 Gudsstuderende tilhørte 703 eller neppe en Fjerdedel den katolske Guds lærdom, nemlig

i München	182	overført	342
i Würtzburg	81	i Breslau	216
i Freiburg	79	i Bonn	145
	342		703

Evangeliske Guds lærde altsaa 2121; de fleste af disse har Halle, forholdsvis de færreste Heidelberg. Efter Guds mændene følger i Antal det filosofiske Fakultet. Det er forholdsvis meget stærkt, og udgjør ved alle de ovennævnte tyske Universiteter 24,87 Proc. af alle Studerende; ved de preussiske 23,39, ved alle de andre 25,86 Procent: Forholdet er altsaa her temmelig lige; det største Antal viser München, af de preussiske Universiteter især Berlin, Breslau, Bonn og fornemmelig Königsberg, hvor ligesom i Gießen, Tübingen og München, det filosofiske er det stærkeste af alle Fakulteter. Det synes, at Trangen til videnskabelig Dannelse i det Hele stedse bliver stærkere; thi alle de som ikke attraae Embede tilhøre mest dette Fakultet. Det lægevidenskabelige Fakultet er i det Hele det svageste. Af det anførte Totalantal 11033 ere kun 2001 d. e. 18,13 Procent Lægestuderende; dog vise nogle Universiteter, efter Udstrækningen af de der bestaaende lægedomme-lige Anstalter og Lærernes Berømthed, ualmindelig stærk Søgning, saasom Würtzburg, Göttingen, Berlin, ved hvilke det lægevidenskabelige Fakultet endog er stærkere end det gudslærde.

I det Hele fordele de Studerende paa de her betegnede Universiteter sig efter Fakulteternes Styrke saaledes:

Retsmænd	3464	eller	31,4	Procent.
Gudslærde	2824	—	25,6	—
Lægestuderende	2001	—	18,1	—
i det filosofiske Fakultet	2744	—	24,9	—
	11033	eller	100	Procent.

Universiteterne selv følge i Orden saaledes

Berlin	1608	Studerende	eller	14,6	Procent.
München	1295	—	—	11,7	—
Heidelberg	907	—	—	8,2	—
Tübingen	890	—	—	8,1	—
Leipzig	825	—	—	7,5	—
Breslau	771	—	—	6,9	—
Halle	732	—	—	6,6	—
Bonn	674	—	—	6,1	—
Göttingen	653	—	—	5,9	—
Wirtzburg	470	—	—	4,3	—
Gießen	446	—	—	4,0	—
Jena	408	—	—	3,7	—
Königsberg	353	—	—	3,2	—
Erlangen	335	—	—	3,0	—
Marburg	227	—	—	2,1	—
Gripsvalde	227	—	—	2,1	—
Freiburg	212	—	—	2,0	—

11033 Studerende eller 100 Procent.

Gaaer man nogle Aar tilbage i Tiden, navnlig til 1837, da findes de samme her anførte Universiteter at have haft følgende Søgning:

	Gudsstuderende.	Retsstuderende.	Lægestuderende.	i det filosof. Fakultet.	Salt
Nr. 1—8 *)	1548	1886	1389	1462	6285
de preussiske Universiteter	1516	950	903	839	4208
	ialt 3064	2836	2292	2301	10493

Ved den daværende Folkemængde af hele Tyskland efter den her angivne Udstrækning, 28,895377 Indv., kom altsaa paa hver 10000 Mskr. 3,631 Studerende, altsaa noget mere end i de senere Aar, paa den preussiske Stat, hvis Folkemængde da var 14,098125, 2,985, paa de øvrige tyffe Lande (Folkemængde 14,797252) 4,247 Studerende for hver 10000 Indv. I Forhold til den senere tiltagne Folkemængde har saaledes Antallet af Studerende noget aftaget, saavel i det Hele som i den preussiske Stat for sig, i de øvrige tyffe Lande derimod noget tiltaget.

Betragtes de enkelte Fakulteter, da have de gudslærde og de lægevidenskabelige Fakulteter aftaget, nemlig

det gudslærde				
ved samtlige Universiteter	fra 3064	til 2824	d. e.	100 : 92,2
— de preussiske	— 1516	— 1337	—	100 : 88,2
— de øvrige	— 1548	— 1487	—	100 : 96,1
det lægevidenskabelige				
— samtlige Universiteter	— 2292	— 2001	—	100 : 87,7
— de preussiske	— 903	— 815	—	100 : 90,3
— de øvrige	— 1389	— 1186	—	100 : 85,4

Derimod have de to andre Fakulteter tiltaget, nemlig:

det retsvidenskabelige				
ved samtlige Universiteter	fra 2836	til 3464	d. e.	100 : 122,1
— de preussiske	— 950	— 1193	—	100 : 125,5
— de øvrige	— 1886	— 2371	—	100 : 120,4

*) Summerne for de enkelte Universiteter ubelædes her som mindre interesserede for danske Læsere.

det philosophiske Fakultet

ved samtlige Universiteter fra 2301 til 2744 d. e. 100 : 119,3
 — de preussiske — — 839 - 1020 — 100 : 121,6
 — de øvrige — — 1462 - 1724 — 100 : 118,6

Beregner man nu Søgningen ved **Kjøbenhavns Universitet**, endog blot efter den laveste oven S. 80 anførte Beregning, 820, i Forhold til Folkemængden efter den seneste Tælling, 1,350327, da kommer paa hver 10000 Indv. 6,072 Studerende, altsaa med et Par Undtagelser et større Antal end i de fleste af de mindre tyske Stater, og langt større end enten i Preussen for sig eller i Tyskland i det Hele. Antages det rimeligere Antal af idetmindste 900, bliver Tallet for hver 10000 Indv. 6,665 Studerende. I den ovennævnte Rækkefølge vil bort Universitet komme som Nr. 3, imellem Mynchen og Heidelberg.

For **Norge** med en Folkemængde af 1,328000, bliver Forholdet, paa samme Maade beregnet, eftersom den oven S. 214 angivne nuværende Søgning antages til 476 (uden Præliminaristerne) eller til 552 (med disse), paa 10000 Indv. resp. 3,584 og 4,157. I Rækkefølgen kommer Frederiks-Universitetet imellem Göttingen og Wyrtsburg, og vil altsaa, naar man medregner dels Kjøbenhavn, dels Rostock og Kiel, som begge høre til de mindste, komme til at staa netop i Midten.

— Efter Hall. allg. Lit. Zeit., Juli 1846, besandt sig da, ifølge tjenstmæssig For- tegnelse, ved det Kieler Universitet 207 Studerende, deraf fra Hertugdømmet Holsten 99, fra Hertugdømmet Slesvig 77, fra Hertugdømmet Lauenborg 7(?)^{*)}, fra de øvrige danske Stater 2, fra andre Lande 22. Gudskældom studerede 62, Retsvidenskab 74, Lægevidenskab 36.

— Ifølge de offentlige Blade ansloges i Maret 1845 Universitetet i Leyden til en Frekvens af 600, de to andre Universiteter i Holland, Gronningen og Utrecht, af resp. 325 og 279 Studerende, eller tilsammen næsten det Selve samme som Leyden alene.

— I Maret 1845 studerede ved Universitetet i Athen 195 unge Mennesker, nemlig 5 Gudskældom, 74 Lægevidenskab, 41 Lovhøndighed, 52 Philosophi og 23 Pharmaci. 88 vare Autochthoner, 107 Heterochthoner (fra Provindserne?). Hvorledes Højstolens Besøg er i Tiltagende, sees deraf, at i det første Aar efter dens Oprettelse talte den 52 Studerende, det andet Aar 152, det tredje 110, det fjerde 142, det femte 152 og nu næsten 200. — De 4 Gymnaster havde tilligemed de 34 helleniske Skoler over 5000, og de to hundrede og nogle og firsindstyve almindelige Skoler 18000 Disciple^{**)}. (Efter offentlige Blade og Hall. allg. Lit. 3. Febr. 1846.)

— Aarbogen har tidligere omtalt den **ny Universitetsbygning i Tybingen**. I Hall. allg. Lit. Zeit. Maj 1846 meddeles af en „i de sidste Dage“ udkommet Beskrivelse over sammes Indvielse den 31te Oktober 1845 derom følgende Efterretninger. Bygningen, beliggende ved den ny anlagte Vilhelmsgade, er i tre Aar bleven fuldendt, og indeholder en stor Mængde venlige og efter Omstændighederne mere eller mindre rigt prydede Rum. En særegen Prydelse ere de talrige Billeder af Professorene som indtage Væggene i flere af Lejlighederne, isærdeleshed Examensvarelsene. Den store Festsal er meget smukt anlagt og dekoreret, men venter hidtil paa 4 Frekvalerier, hvortil den sidste Stænderforsamling endnu ikke har villet bevilge Omkostningerne. En offentlig af Regjeringen foranstaltet Indvielsesfest havde Ministeren for det Indre afslaaet, ligesom han heller ikke var tilstede ved den af Universitetet holdte Fests. Festsindbydelsen var forfattet af den daværende Rector Prof. Dr. Walz (de religione Romanorum antiquissima. Part. I). Afstedsværdene i den gamle Senatsaal udtalte Universitetets Senior Dr. C. v. Schrader; til de Studerende henvendte Seminaristen Jordan nogle Ord fra Balkonen af den gamle Aula. I festligt Optog gjennem en af Menigautoriteterne oprettet Report nærmede man sig den ny Bygning, ved hvis Dør Nøglen overleveredes Rector. I Solennitetsalen, i hvilken imidlertid ogsaa Kronprindsen, som 1841 havde lagt Grundstenen, og Gehejmraadspræsidenten v. Maucel, tilligemed mange andre Gæster, havde forsamlet sig, holdt Prof. Walz den tyske Fests tale, i hvilken især Opfordringen til de Studerende om at opgive Quellerne tyder paa den kraftige, karakterfaste Mand, der uden Omstøb udtaler sit Hjertes Mening, selv med Fare for at støde. Promotionerne ere bekjendte. Herpaa fulgte ved Rantsleren v. Wächter Præsiddelingen

*) I Teksten staaer 77 for Htd. Lauenborg, ingen for Slesvig, hvilket naturligvis maa være en Trykfejl; naar Tallet rettes og suppleres som ovenfor, kommer det fulde Tal 207 ud.

***) Disse Tal synes dog ved deres Størrelse noget mistænkelige.

til de Studerende og Læsigelse til Enhver som havde fremmet den ny Bygning og beæret den skjønne Fæst med sin Nærverelse. Et Fæstmaalid for 300 Personer var foranstaltet i den akademiske Ridebane og i samme Rum om Aftenen en stor „Kommerse“, i hvilken, foruden de virkelige Studerende, mange af de gamle Kommilitoner deltog. Et glimrende Bal i Musæet Dagen efter dannebe Slutningen af Fæstlighederne.

— Som bekendt, hedder det i Hall. allg. Lit. Zeit. Aug. 1846, har Hr. Malgaigne ved Congress medical i Paris i Novbr. f. A. udtalt en streng Dabel over den paa flere tyske Universiteter endnu bestaaende Misbrug af Promotioner for Fraværende ved de lægevidenskabelige Fakulteter, og det med Rette, forsaavidt Anken er grundet. Hr. Malgaigne har dog Uret, først naar han paastaar, at dette er den sædvanlige Vej ad hvilken de tyske Læger erhverve Lilladelse til Praxis, medens dog en saadan Promotion i ingen af de tyske Stater er forbundet med Berettigelse til at praktisere; dernæst naar han gjør det lægevidenskabelige Fakultet i Marburg den Bebrejdelse, at denne Misbrug endnu der bestaar, ja endog af samme drives til det Yderste. Hvor uretfærdig denne Bebrejdelse er, fremgaar deraf, at det lægellige Fakultet i Marburg i Nr. 21 af Allg. (Augsburger) Zeit. ved sin Dekanus tjenstmæssigen har erklæret, at ved samme i de sidste 25 Aar (1821—46) af 80 Ansøgninger om Promotion in absentia ikke mere end 6 ere blevne bevilgede, og at i de sidste 10 Aar ikke en eneste mere har fundet Sted.

